

Sygn. akt III AUa 601/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2020 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: sędzia Maria Pietkun spr.

Sędziowie: Robert Kuczyński

Grażyna Szyburska-Walczak

Protokolant: Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2020 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy R. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o ubezpieczenia społeczne

na skutek apelacji R. L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 grudnia 2019 r. sygn. akt VII U 1350/19

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś., w punkcie I oddalił odwołanie wnioskodawcy R. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z 12 sierpnia 2019 r., stwierdzającej, że R. L. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 stycznia 2017 r. do 31 października 2017 r., a w punkcie II zasądził od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając:

1. Naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, polegające na błędnym ustaleniu, że w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 października 2017 r. wnioskodawca podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce, a co za tym idzie zobowiązany był do opłacania składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, mimo że ubezpieczony nie podlegał ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych i został w spornym okresie wyrejestrowany z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych,

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 k.p.c. §1 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia całego zebranego w sprawie materiału i oparcie rozstrzygnięcia jedynie na stanowisku organu rentowego, z pominięciem dokumentów przedstawionych przez wnioskodawcę, a także braku ustalenia przez organ czy też sąd statusu ubezpieczonego na terenie Słowacji, a w konsekwencji uznanie, że wnioskodawca nie posiada innego tytułu do ubezpieczeń społecznych poza prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej, przez co podlega on obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w spornym okresie mimo wykonywania pracy najemnej na terenie Słowacji.

Przy tak sformułowanych zarzutach skarżący wniósł o zmianę zakażonego wyroku i uwzględnienie odwołania, ewentualnie o uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, a także zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy podlega oddaleniu jako niezasadna.

Na podstawie art. 387 § 2¹ k.p.c. w brzmieniu obowiązującym od 7 listopada 2019 r., który znajduje zastosowanie z uwagi na datę wniesionej apelacji, Sąd Apelacyjny nie będzie przytaczał ustaleń faktycznych i rozważań prawnych dokonanych przez Sąd Okręgowy i ograniczy się jedynie do wyjaśnienia podstawy prawnej i oceny poszczególnych zrzutów apelacyjnych z uwagi przyjęcie za własne zarówno ustaleń faktycznych jak i oceny prawnej dokonanej przez Sąd I Instancji.

Spór w sprawie sprowadzał się do ustalenia czy organ rentowy prawidłowo stwierdził, że w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 października 2017 r. wnioskodawca podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu prowadzenia na terenie Polski pozarolniczej działalności gospodarczej.

W pierwszej kolejności zaznaczyć trzeba, że zaskarżona decyzja, jeśli chodzi o okres od 1 stycznia 2017 r. do 28 lutego 2017 r. jest konsekwencją wcześniejszego, ostatecznego ustalenia prawomocną decyzją ZUS z 16 marca 2017 r., że R. L. w ww. okresie (od 1 marca 2015 r.) podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych i nie ma do niego zastosowania art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 04.166.1). Wnioskodawca został objęty polskim systemem ubezpieczeń społecznych, bo bezspornie w Polsce prowadzi działalność gospodarczą i z tego tytułu ma obowiązek opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne. W drodze koncyliacji ustalono wówczas, że mimo zawarcia umowy ze słowackim pracodawcą, wnioskodawca nie może zostać objęty ustawodawstwem słowackim. Tym samym brak jest jakichkolwiek podstaw, by ponownie oceniać status ubezpieczeniowy wnioskodawcy za ww. okres, który był już przedmiotem badania zarówno przez ZUS i instytucję słowacką, jak i przez Sąd Okręgowy w Świdnicy (prawomocnie zakończone postępowanie w sprawie VII U 653/17).

Natomiast co do okresu rozpoczynającego się po tej dacie, tj. od 1 marca 2017 r. do 31 października 2017 r. Sąd Apelacyjny wskazuje, że również i w tym przypadku R. L. podlega ubezpieczeniom w Polsce jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, jednak z innych przyczyn niż podane wyżej.

W tym względzie istotne znaczenie mają przepisy art. 16 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE.L 284 z 2009 r., s. 1, z późn. zm.). Zgodnie z art. 16 ust. 1 tego rozporządzenia, osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, a stosownie do art. 16 ust. 2 wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego i art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana

jest praca, o swoim tymczasowym określeniu. Jak stanowi art. 16 ust. 3, tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.

Przenosząc powyższe regulacje na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać trzeba, że wnioskodawca, po zakończeniu postępowania wyjaśniającego i wydaniu prawomocnej decyzji z 16 marca 2017 r., dotyczącej okresu od 1 marca 2015 r. do 28 lutego 2017 r., nigdy nie wystąpił z wnioskiem o ustalenie ustawodawstwa właściwego po tej dacie. Jedyny taki wniosek złożył 30 kwietnia 2015 r. Skoro natomiast w świetle ww. przepisów dopiero informacja od osoby, która wykonuje pracę/działalność w dwóch państwach członkowskich inicjuje odpowiednie postępowanie, to bierność takiej osoby nie wywołuje jakichkolwiek skutków w sferze ustalenia ustawodawstwa właściwego.

Z tego zatem względu, że ustalenie właściwego ustawodawstwa dotyczyło jedynie okresu do 28 lutego 2017 r., a po tej dacie wnioskodawca w żaden sposób nie zainicjował kolejnego postępowania w tym przedmiocie, prawidłowo organ rentowy ustalił, że jedynym tytułem dla wnioskodawcy do podlegania ubezpieczeniom społecznym w spornym obecnie okresie jest prowadzona przez niego w Polsce działalność gospodarcza. Wnioskodawca bowiem z mocy art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U.2020.266) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, a z mocy art. 12 ust. 1 tej ustawy ubezpieczeniu wypadkowemu. W świetle natomiast art. 46 cyt. ustawy zobowiązany jest z tego tytułu do opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

Z tych motywów zarzuty podniesione w apelacji, głównie sprowadzające się do zaprzeczenia ocenie Sądu Okręgowego i usiłowania wykazywania wykonywania pracy na terytorium Słowacji, w żadnej mierze nie podważają zaskarżonego wyroku. Dodatkowo uszło uwadze wnioskodawcy, że ani polski organ rentowy, ani też sąd nie mogą niejako z urzędu zastępować osoby zainteresowanej ustaleniem właściwego ustawodawstwa w działaniach zmierzających do tego ustalenia. Organy te nie mogą również same oceniać istnienia i ważności stosunku pracy, co do którego zawarto umowę i wykonywano ją na terenie innego państwa członkowskiego. Decydujące są w tym względzie opisane wyżej procedury. Skoro natomiast co do ww. okresu nie toczyło się postępowanie o ustalenie ustawodawstwa właściwego, bo wnioskodawca go nie zainicjował po otrzymaniu decyzji z 16 marca 2017 r., to nie ma podstaw, by uznać, że R. L. posiada w tym czasie inny tytuł do ubezpieczeń niż prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce.

W tych okolicznościach podniesione zarzuty naruszenia prawa materialnego i procesowego w przytoczonej postaci są niezasadne.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku

Robert Kuczyński Maria Pietkun Grażyna Szyburska-Walczak

R.S.